

LBRIS

We know
books

DESCOPERIM LUMEA ANIMALELOR

IMPREUNĂ CU GHIDUȘEL

CLASIFICARE • DESCRIERE • ACTIVITĂȚI

texte • poezii • ghicitori • proverbe • jocuri

Cuprins

Introducere în lumea animalelor 2-3

INSECTE

Viermele de mătase..... 4-5

Gâzele. Lăcusta. Fluturele. Libelula 6-7

Greierele 8-9

Cărăbușul. Gândacul de Colorado..... 10-11

Licuriciul 12-13

Albina. Măsuri de protecție 14-15

ARAHNIDE. Păianjenul..... 16-17

MAMIFERE

Vulpea 18-19

Zebra 20-21

Pisica 22-23

Câinele 24-25

Ursul (alb, negru, Grizzly) 26-27

Panda. Koala 28-29

Rozătoare. Șoarecele. Șobolanul. Hamsterul 30-31

Marsupiale. Cangurul 32-33

Cămila 34-35

Ariciul 36-37

AMFIBIENI. Broasca 38-39

REPTILE. Broasca țestoasă 40-41

VIETĂȚI DE APĂ. Caracatița. Căluțul-de-mare. Melcul..... 42-43

PĂSĂRI

Păsări călătoare. Rândunica. Barza. Cocorul..... 44-45

Păsări cântătoare și mute. Păunul. Lebăda 46-47

Păsări sedentare. Vrabia. Cioara 48-49

Păsări sălbatice și domestice. Rața 50-51

Papagalul 52-53

Pinguinul 54-55

Prietenie între viețuitoare..... 56-57

Ghicitori 58-61

Zicale și Proverbe..... 62-63

Alte curiozități din lumea animalelor..... 64-67

Jocuri 68-75

Test 76-77

Răspunsuri 78

4-15

16-17

18-37

38-39

40-41

42-43

44-55

Călătoria lui Ghidușel

Ghidușel e-un băiețel,
Curios nevoie mare.
Multe lucruri află el,
Când se duce la plimbare.

Într-o zi el s-a pornit
Într-o lume minunată -
Da, desigur, ați ghicit -
De-animale populată.

Merse-n lanul cel de grâu,
Pe câmpie, pe imaș,
În pădure și la râu,
Mai departe de oraș.

Se urcă într-un copac,
Scotoci prin tufăriș,
Înotă un pic în lac,
Merse mult târâș-grăpiș.

Vru să știe ce mai fac
Veverița roșcovană
Și broscuța Oac-oac-oac,
Și oița năzdrăvană.

Vru să afle cum o duc
Licuricii prin frunzare
Și albinele în stup,
Și-alte găze cu-aripioare.

Când cresc puțîn mai mare,
A ajuns la Polul Sud
Și în zone tropicale,
Unde este soare mult.

Ce văzu? Aflați îndată:
Am tot scris vreo săptămână
Într-o carte minunată
Ce-o aveți acum în mână.

Lumea animală are denumirea de FAUNĂ.

Viețuitoarele se împart în clase:

- insecte ▪ pești ▪ amfibieni
- reptile ▪ păsări ▪ mamifere.

Fiecare clasă se împarte în ordine și familii.
Animalele se clasifică în mai multe moduri:

Iată ce
am aflat!

- **mergătoare** – se deplasează cu ajutorul picioarelor (ex.: vulpea, curcanul)
- **zburătoare** – se deplasează cu ajutorul aripilor (ex.: rândunica, buburuza)
- **târătoare** – se târăsc (ex.: șarpele, râma)
- **înotătoare** – înoată (ex.: delfinul, peștii)

- **sălbatic** – trăiesc în stare de libertate și se feresc de om (ex.: lupul, viespea)
- **domestic** – trăiesc pe lângă om sau au fost îmblânzite de el (ex.: vaca, albina)

Unele specii trăiesc și pe lângă om, și în sălbăticie: calul, porcul, iepurele etc.

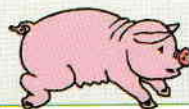

- **sedentare** – rămân în același loc, indiferent de schimbarea climei
- **migratoare** – călătoresc în căutarea unor condiții mai bune de trai

- **bipede** – au 2 picioare
- **patrupede** – au 4 picioare
- **miriapode** – au multe picioare
- **apode** – sunt lipsite de picioare

- **terestre** – trăiesc pe uscat
- **acvatice** – trăiesc în apă
- **amfibii** – trăiesc și pe uscat, și în apă

- **erbivore** – se hrănesc cu plante
- **carnivore** – se hrănesc cu alte vietăți
- **omnivore** – se hrănesc și cu plante, și cu animale

- **vertebrate** – au coloană vertebrală și schelet osos intern (ex.: ursul, peștele)
- **nevertebrate** – n-au coloană vertebrală, nici schelet osos intern (ex.: insectele, meduzele)

Animalele sunt ființe inteligente, iar modul lor de viață ne uimește deseori.

Din păcate, multe specii sunt pe cale de dispariție. Acestea sunt înscrise în **Cartea Roșie**, pentru ca oamenii să le protejeze.

*Căsuța viermelui**Ala Bujor*

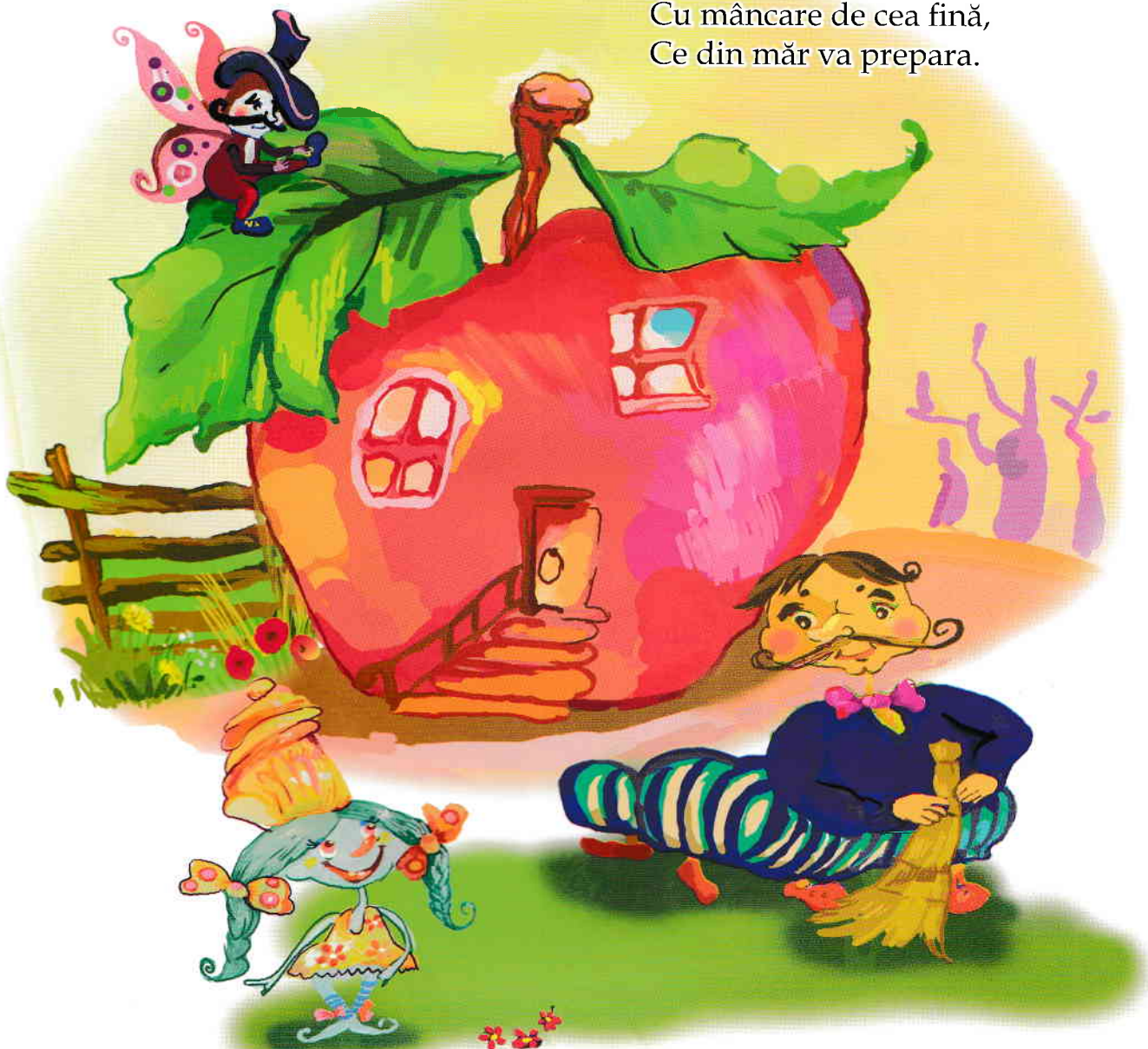
Și-a făcut viermele-o casă
Într-un măr frumos și dulce.
Casa lui e spațioasă –
Tare bine-n ea o duce.

În căsuța-i de măr plină
Viermele-a făcut curat,
Căci în vizită-o să vină
Niște viermișori din sat.

A spălat pereți și geamuri,
Lângă prag a măturat,
A șters praful de pe ramuri
Și cu suc le-a parfumat.

Uite ce minune mare –
Mărul dulce și frumos
E și casă, și mâncare.
Adăpostul e gustos!

Pe cei oaspeți ce-o să vină
Viermele-i va ospăta
Cu mâncare de cea fină,
Ce din măr va prepara.

Viermele este un nume dat mai multor animale fără coloană vertebrală și fără picioare, cu un corp moale, lunguiet, cu pielea lucioasă.

Viermele trăiește în sol, în apă sau ca parazit pe plante și pe animale. Există multe specii de viermi.

În popor, larvelor unor insecte li se spune viermi.

Ită ce
am aflat!

Râma este un vierme inelat care trăiește în sol. Are corpul alcătuit din multe inele (fiecare inel constituie una din inimi), lung de până la 25 cm. Dacă râma își pierde un segment din corp, îi crește altul la loc. Pielea ei e umedă, având rol în respirație și de simț. Râma se hrănește cu resturi din sol.

Râmele sunt foarte utile: ele sapă în pământ și ajută la aerisirea solului, la circulația apei în sol. Râmele moarte îmbogățesc solul cu substanțe valoroase, solul devenind mai fertil.

Viermele de mătase, deși se numește așa, nu este vierme, ci larva unui fluture. Este o insectă domesticită.

Fluturile de mătase depune ouăle pe frunzele plantelor. Din ou se dezvoltă larva care se transformă în crisalidă (pupă), din care apare fluturile.

Fluturile de mătase trăiește 10-15 zile. El nu se hrănește decât cu rezervele acumulate în stadiul de larvă.

Larva fluturului, lungă de 6-8 cm, are o culoare închisă, datorită unor perișori deși și negri. Ea se hrănește cu frunze de dud sau de stejar. Stadiul de larvă durează circa o lună.

Înainte de a deveni crisalidă, larva se înfășoară în mătase, formând o gogoasă. Firul de mătase este lichid, dar se întărește în contact cu aerul. Firul de mătase este lung (are câteva sute de metri), lucios și rezistent. El este adunat și țesut de oameni, astfel obținându-se mătasea naturală. Pupa nu se hrănește și nu se deplasează. În gogoasă se dezvoltă fluturile, care face o gaură și iese afară.

Fiind mici, viermilor li se spune și viermișori, viermușori, viermuleți.

A trăi ca viermele în rădăcina hreanului – a duce o viață grea.

A avea viermi – a fi neastâmpărat, a nu-și găsi locul.

*Întâmplarea din grădină**Cicerone Theodorescu*

Hei, prin ierburi lungi, subțiri,
 Câtă viață e, te miri!
 Pe-o crenguță de cârmâz
 Trei albine joacă bâz...
 Iar bondarii, toată ziua
 Joacă prinselea și piua.
 Trece și-o lăcustă-n zbor:
 Parcă e aviator.
 Și-ntre flori, pe-un lunecuș,
 Tanc?...Ce-o fi? Ba cărăbuș!
 Lume multă, găze mici,
 Gărgărițe și furnici,
 Unele și celelalte
 Mici prin firele înalte
 Ziulica-ntreagă, toate,
 Fug la treburi, ocupate.
 Trec vâlcele, urcă stânci,
 Pe sub ierburile adânci.

...Pentru micile făpturi
 Ierburile sunt păduri!
 Și-o gănganie pitică
 Se tot uită-n sus, cu frică:
 Sub o frunză, ca-ntr-o casă,
 Stă și zace, sperioasă:
 - Amețeală parcă-mi vine!
 Negru-i codrul, vai de mine!
 Licuriciu-i spune-n șoapte:
 - Las', ți-l luminez, la noapte...
 Poate voi veți întreba:
 - O fi codru chiar?...Sau ba?
 Ce păduri or fi? Ce fel?
 ...Păi, păduri de pătrunjel!
 Nu sunt codrii de stejar?
 ...Nu: Sunt brazde de mărar!

Găzulițele

Suntem găzulițe mici -
 Buburuze sau furnici;
 Însă știm a prețui
 Bucuria de-a trăi.

Insectele sunt mici animale fără vertebre, cu corpul format din 3 segmente – cap, torace și abdomen, având câte 3 perechi de picioare.

Ce este comun între muscă, albină, greier, cărăbuș, fluture? Ele sunt toate insecte!

Insectele mici zburătoare se mai numesc găze.

Iată ce
am aflat!

Din marea familie de „săritori” din lumea insectelor fac parte greierii, cosașii și lăcustele. Majoritatea au picioarele posterioare (din spate) foarte puternice și mai lungi, adaptate pentru sărit – acesta fiind modul cel mai sigur în care scapă de dușmanii lor.

În Antichitate, lăcustele erau considerate o pedeapsă de la Dumnezeu și aduceau spaima în rândul oamenilor, venind în roiuri mari și distrugând câmpurile.

Lăcustele trăiesc de obicei izolat, dar după o secetă lungă urmată de ploi abundente, din ouăle depuse de lăcuste ies foarte multe larve – mii pe metru pătrat. În căutare de hrană, larvele se mișcă pe pământ într-o direcție fixă, pe care nu o schimbă, indiferent de obstacole. Norii de lăcuste, formați din milioane de indivizi, pot acoperi peste 120 km în câteva ore. Deși cântărește doar 2-3 grame, această insectă este foarte lacomă și capabilă de pagube uriașe. Lăcustele pot distruge 20 de hectare cultivate doar într-o jumătate de minut!

În popor, lăcustei i se mai spune cal-de-iarbă, în timp ce libelula a fost botezată „calul-popii”, „calul-dracului” sau „cal-de-apă”. Libelula are ochii mari și aripile străvezii. Corpul ei poate fi de diverse culori: verde, negru, albastru, galben, roșu etc.

Există specii de lăcuste care se mănâncă între ele sau chiar pe sine. Acestea sunt insensibile la durere și încep prin a-și mânca picioarele din față, apoi corpul, dar nu fac acest lucru din cauza lipsei de hrană.

Țânțarii, păduchii, puricii, ploșnițele, căpușele aduc pagube directe omului: „mușcându-l”, ele pot să-i transmită diverse boli grave.

O insectă deosebit de frumoasă este **fluturele**. Micuța vietate colorată, cu pulbere pe aripioare, apare din omidă! Omidă este larva care se hrănește cu frunze. Când cineva mănâncă mult și lacom, i se spune: „Mănânci ca omizile”.

Greierașul

George Topârceanu

Iar pe coastă, la urcuș,
Din căsuța lui de humă
A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă:

- Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Nu credeam c-o să mai vii
Înainte de Crăciun,
Că puteam și eu s-adun
O grăunță cât de mică,
Ca să nu cer împrumut
La vecina mea furnică,
Fî'ndcă nu-mi dă
niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...

Dar de-acuș,
Zise el cu glas sfârșit
Ridicând un picioruș,
Dar de-acuș s-a isprăvit...
Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Tare-s mic și necăjit!

Pui de greier

Tudor Arghezi

Sare parcă pe jăratric
Și-i și lung și e și lat.
Capu-i pare retezat
Și, al naibii, e simpatic.
Tânăra caricatură
E-mbrăcată ca-n nădragi,
Și toți frații lui mi-s dragi,
Numai dacă tac din gură.

Greierul (sau greierele) e reprezentat ca un iscusit cântăreț ce înfrumusețează nopțile de vară. De fapt, nu este o melodie, ci un sunet ascuțit și pătrunzător, emis prin frecarea elitrelor (fie între ele, fie cu ajutorul picioarelor). „Cântă” numai masculii, iar „serenadele” lor sunt pentru femelele pe care vor să le atragă.

Iată ce
am aflat!

Greierul are corpul scurt și gros, iar capul este dotat cu antene lungi și ochi mari. În cea mai mare parte a zilei, stă ascuns în locuri întunecoase, sub pietre, în crăpături ale scoarței sau printre plante.

Elitrele sunt niște aripi ale insectelor (externe la unele specii, anterioare la altele), fiind de obicei tari.

Nu toți greierii sunt verzi! Greierele de casă este galben-marونی (cu trei dungi întunecate pe cap); el mănâncă aproape orice găsește prin resturile din bucătărie. Greierele de câmp este aproape negru, cu nuanțe maronii. În America de Nord trăiește greierele nordic (sau american), camuflat în așa fel încât seamănă cu niște frunze verzi, strălucitoare. El este mult mai mare decât rudele sale europene – are circa 5 centimetri. Una dintre cele mai grele insecte din lume, greierele fără aripi, trăiește în Noua Zeelandă și are o lungime de 8,5 cm.

În Antichitate, în China și Japonia, greierii erau prinși, li se verifica „talentul” de soliști, iar cei mai valoroși erau vânduți bogătașilor, care îi țineau în cuști de aur și le ascultau noaptea serenadele. În China, de mii de ani, se organizează lupte de greieri. Se desfășoară adevărate turnee, filmate cu camere video și transmise pe anumite canale TV. Tot din Orient mai vine un obicei: acela de a-i mânca...

Micul cântăreț provoacă necazuri agricultorilor, atacând în grupuri foarte numeroase culturile și distrugându-le. Totuși, se consideră că greierii aduc noroc la casă și că țârâitul lor prevestește binele.

Majoritatea greierilor au 4 aripi: cele superioare (din față, numite elitrele) sunt întărite și au rol de protecție pentru celelalte două, din spate, care sunt subțiri, membranoase și servesc la zbor.

Femelele de greier au un tub în formă de sabie, prin care depun ouăle. Deși acest tub seamănă cu acul unor insecte, el nu este un organ de atac (sau de apărare).